

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre páston
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csékk-
és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 koronaFöldmivelés, ipar —
és kereskedelem.

(P.) Nemzeti vagyonsodás helyes és okszerű gazdálkodás és fejlett ipar nélkül el sem képzelhető. Azoknak, a kik közgazdasági bajainkkal foglalkozni hivatva vannak; a kik nemzeti közgazdasági életünk irányítására, vezetésére hivatottak, mi sem képezheti sürgősebb és fontosabb kötelességét, mint arra alapot teremteni, hogy a földmivelésnél a modern haladás elvei érvényesülhessenek, valamint az ipari élet fellendüljön legalább is oly mérvben, mint az a belső szükségletek kielégítésére szükséges.

A magyar nemzeti szempontból igen nagyfontossággal bíró ezen célt azonban, céltudatos és következetes földmivelési és iparpolitika nélkül elérni nem lehet s szomorúan kell megállapítani, hogy mindaddig, a míg ez be nem következik, nap-nap után szegényebb lesz az ország és erőtelenebb a nemzet.

A földmivelés és ipar haladásának alapját már az elemi iskolában kell lerakni, ott kell ezen két közgazdasági ág szeretét és becsülését, a fejlődő és mindenre fogékony gyermeklelekbe beoltani.

Az elemi oktatásra igen szép feladat hárul e téren, s ha az állam kevesebb hadihajót és öldöklő fegyvert vásárol, de legalább is kétszer annyi jól javadalmazott néptanítót alkalmaz, s a tanítói kar jobb javadalmazása által az anyagi gondoktól mentesülve, fokozottabban teljesíti szent hivatását, néhány év alatt oly óriási és örömdetes változás remélhető, hogy az eredmény közmegelegedést fog maga után vonni.

Ma tulnyomó részt felekezeti iskolákkal találkozunk, ahol a gyermek tanítási idejének legalább 30 százaléka pusztán dogmatikus ismertetésekre fordítatik és csak azt eredményezi, hogy a gyermek az életre keveset tanul, az írás, olvasás és számolásban hátul maradván, ezen ösmeretbeli hiányait pedig a Kain, Ábel, Izsák, Jakób és e féle más régi férfiak történetének alapos ismerete pótolni nem képes.

Szükség van a vallás tanítására, de annak tanítása, a többiek rovására nem fonszírozható. Különbben is elég lenne a vallásból épen azt megtanítani, amit ma nem tanítanak, a saját vallásának tanait, az Istenben való hitet és a felebaráti szeretetet. Szükséges lenne továbbá megtanítani, hogy mi a lényeges különbség egyik és másik vallás között, s e révén már gyermekkorban ki kellene az egyénekből ölni a felekezeti türelmetlenséget annak bebizonyítása révén, hogy mindenik vallás egy közös eszmének: az Istenben való hitnek főtartására van hivatva, s így mert egyik-másik vallás különböző dogmák-

kal hiszi a cél szolgálatát elérni, eljárása a többi üldözését, megvetését maga után nem vonhatja.

A tanítónak szemlélhető módon kell megismertetni tanítványaival a földmivelést, az ipart, s beléjük kell oltani azt a tudatot, hogy a munka becsületet szerez, s a munkást mindenki becsülni, szeretni tartozik, mert munka nélkül megélni nem lehet, de nem is szabad.

Ha a gyermeklelekbe beoltják a munka szeretetét, az iskolájának bevégezése után örömmel, lelkesedéssel fog a munkához állani, s igyekezni fog azon, hogy a társadalomnak bármelyik osztályában hasznos tag legyen. Sőt a munka iránti becsülés kedvező hatással volna azokra is, a kik z elemi iskolájuk után, magasabb ismeretek végett felsőbb iskolákba kerülnének, mivel azok becsüléssel gondolnának az iparosokra és megszűnne az a sajnos állapot, a mi ma az egész társadalmat áthatja, hogy a kézműves munkája legtöbbször lenézéssel találkozik.

Hiszen a társadalom csak úgy állhat fenn, ha minden társadalmi tényező egyaránt törekszik hivatásának, céljának megfelelni, s minden társadalmi tényező közreműködése egyaránt fontos, aminek fényes bizonyítéka, hogy egy gépből elég kivenni egy haszontalan csavart és megszűnik a gép egyöntetű munkája, tevékenysége.

Második teendő a törvényhozásra hárul; annak kötelessége ugyanis a célját tévesztett ipartörvénynek oly reformálása, hogy az a gyáripár megteremtését lehetővé tegye, de egyben védelmet nyújtson a kisiparosnak is arra, hogy nemzeti munkáját betölthesse.

Ki kell mondani a törvényhozásnak, hogy iparüzletet minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van nemre tekintet nélkül létesíteni, de ipari munkásságot kifejtetni és ipari terméket fizikai munkával előállítani, csak az arra képesített iparosoknak, vagy ipari segéd munkásoknak szabad.

Képesített iparos, vagy ipari segéd munkás csak az lehessen, akit a szakképzett iparosok testületének, az ipartestületnek vizsgáló szakbizottsága arra képesnek ítél.

Szükséges, miként a szakbizottság a hajdani céhrendszer remekelési módszerének megfelelő eljárással járjon el vizsgálatainál, s hogy terjeszkedjen ki a vizsgáló értelmi fejlettségére is, s csakis azt mondhassa ki képesítettnek, aki írni, olvasni folyékonyan tud, s mindazon elemi képzettséggel bír, amellyel egy iparosnak birtnia feltétlen szükséges.

Ez alkalmul szolgálna a többek között arra is, hogy a mai ismétlődő és ipari tanonciskolák céltalansága megszűnne, s a tanoncok amidőn az arra rendelt időben iskolába mennének, nem a vásottságra, hanem a tanulásra fek-

tenék a fősulyt, míg ma rendőri asszisztencia nélkül az ipari tanonciskolában a tanítói kar csendet sem képes fentartani.

Igen hátrányosak a humánus intézkedések végrehajtásának módzatai is. Az ipartörvény megköveteli ugyanis, hogy a tanoncok bizonyos időn túl nem dolgoztathatók. Ez a törvényes intézkedés igen üdvös, mert hiszen nem más a célja, minthogy a fejlődő testnek, a fejlődéshez feltétlen szükséges pihenő időt megszerezze. De az a mód, ahogyan az iparfelügyelők ezen törvényes kötelezettség betartását ellenőrzik, csak arra alkalmas, hogy az iparos és tanonca közti viszonyt tarthatatlanná tegyék; a tanoncból a függelmet kiöljék és hatósági uton teremtsék meg azt, hogy abból az iparostanoncból jó, kötelességtudó iparos ne válhasson soha.

Az iparfelügyelők ugyanis ahelyett, hogy nyomoznának azon irányban, hogy megtartja-e X vagy Y iparos a törvény ezen rendelkezését vagy nem, egyenesen a tanoncokat kérdezik ki, s már tacsó korában felnyitják a szemét és ellenszegülésre buzdítják a tanoncokat. Nem akarom én itt a törvény rendelkezését be nem tartó iparost pártolni, ha az vét a törvény ellen, büntessék meg szigorúan, de ne tüntessék fel a fejletlen gondolkodással bíró tanonc előtt hatóságilag tanító mestert, jövő életének megalapozóját, jöltezőjét oly színben, mintha az ellensége lenne neki. Mert ha ezt teszik, az a tanonc nem fog hallgatni mesterének atyai tanácsára, nem fogja annak parancsait, utasításait követni, s haladni fog azon az uton, amelyen csak a romlásba, a züllésbe lehet jutni. A kórhely, a dologkerülő, minden gyönyörűséget csak a szeszben és kártyában feltaláló ipari alkalmazott, ezen züllésre csak azért jutott, mert a jó szó, a tanács nem párosulhatott eréllyel a nevelés szakában, a tanonckorban, amidőn pedig a gyermekkorbeli ártanetnél arra igen igen nagy szükség lett volna.

Ezekkel az intézkedésekkel sikerülni fog, hogy egy képzett iparos osztály nevelkedjék, s így a jövőre nézve feltétlen üdvös eredményt lehet elérni, de mert a mai ipari társadalmat is lábra kellene állítani, feltétlen szükséges az is, hogy az iparosság mai helyzete megkönnyíttessék, megélhetése lehetővé tétessék.

A nő társadalmi helyzete
— és politikai jogai.Irta: Dr Pál Ernő ügyvéd, városi tisztü-
gyész.

(4. folytatás és vége.)

A nő felszabadítása természetszerűleg óriás hatással lesz az egész társadalmi berendezkedésre. Sok intézményünk lényegesen átalakul, társadalmunk sok betegsége megszűnik és sok tekintetben egészségesebb lesz erkölcsi felfogásunk.

Legelső sorban a házasság intézménye fog lényeges átalakuláson keresztül menni. Nem ugyan olyan értelemben, amint egyes tulzók hirdetik, kik szüknek találva minden törvényes korlátot, vak buzgó fanatizmussal hirdetik a szabad szerelemet és a gyermekek lelencházi nevelését, hanem olyan irányban, mely a társadalom fejlődésének és az ember magasabb faji és erkölcsi érdekeinek egyaránt megfelel.

A házasság alapjában véve egy természeti alakulás jogi formája, melyet a természeti szükségletek és az ezek folytán előállott család hoztak létre, tehát a reá vonatkozó jogszabályoknak is az emberi természet és társas élet követelményeihez kell alkalmazkodniok.

Át kell alakulnia a közfelfogásnak abban az irányban, hogy a most meglevő házassági akadályok közül csak azokat fogadja el helyeseknek, amelyek az utódok egészségét érintik és elvesse mindazt, ami mesterséges válaszfalat akar emelni ember és ember között.

És a házasság megkötésének legnagyobb szabadsága mellett biztosítani kell a lehető legkönnyebb elválást, mert csak így lehet módot adni az esetleges választásbeli tévedés helyrehozására.

Elfog jönni azaz idő is, mikor senki erkölcsi érzése nem fog fölháborodni azon, hogy a házasságot meghatározott időre is kötik és a házasságok kölcsönös megegyezésével is felbonthatják a meg nem felelő köteleket.

És mindez nem fogja az erkölcsi világrendet rombadönteni, mert az egyesülé: nagyobb szabadsága és az elhibázott házasság könnyebb felbonthatósága több erkölcsi szállal fogja majd összefűzni azokat, akik egymásnak válnak.

A nő, ki előtt nyitva van minden életpálya, nem fogja a házasságot tekinteni egyedüli élethivatásának s nem fogja magát odadobni a legelső férfinak, aki véletlenül beléje botlik, hanem szabadon választja meg hozzá illő és vele egyenlő élettársát. A férfi is jobban megbecsüli majd azt a nőt, aki vele teljesen egyelő jogu.

Igy a kölcsönös becsülés és szereteten fölépülő házasság a felbontás minden könnyüisége, sőt a határozott időre kötöttség mellett is sokkal ideálisabb, tartósabb és boldogabb lesz, mint a mai házasság, amelyben a nőt sokszor a cseléd szerepe illeti, a cseléd helyzetének minden hátrányával és semmi előnyével.

Sok szerencsétlen nő örömet szabadulna a ránézve kínos házassági kötelékből, de nem teheti ezt, mert nem tanították egyébre és nem meri magát a nélkülözéseknek, esetleg az éhenhalásnak kitenni.

Mai társadalmunknak szégyenletes betegsége a prostitúció, melyet altruista egyesületekkel, szép szavú szónoklatokkal meggyógyítani nem lehet.

A baj gyökere a nő társadalmi helyzetében rejlik. A nyomor, a tudatlanság, a más módon való megélés lehetetlensége viszi legtöbbször a szomorú életre. Változzék meg a nők gazdasági helyzete, nyíljon meg előttük minden foglalkozási ág, kapják meg a férfakkal egyenlő politikai jogokat és nem lesz prostitúció legalább oly értelemben, amilyenben ma ismerjük.

Mindezekből önként következik az erkölcsi felfogás egészségesebbé, becsületesebbé válása.

A férfi nem tekinti többé a nőt élete rövid epizódjának, hanem hűséges munkatársának, kivel minden jogát és minden bánatát megosztja. A jogokkal felruházott nő sem lát a férfiban ellenséget, kivel szemben bizalmatlannak kell lenni, hanem oly élettársat, aki őt szeretettel, jóindulattal támogatja a közös nagy munkában, mind kettőjük boldogulásának és az emberiség tökéletesebbülésének előbbrevitelében.

Kölcsönösen belátják, hogy egymagában sem a férfi, sem a nő nem egész, csak egymást kiegészítve tökéletes és produktív alkotásai a természetnek.

Dolgozzunk? — Ne dolgozzunk?

Rozsondai István, székelymagyarosi közs. isk. tanító ur célszerűnek és helyénvalónak találta, hogy e lap f. hó 25-én megjelent számában nekem rohanjon egy másik lapban megjelent cikkemért s nagyobb mértékben a személyemmel foglalkozzék. Talán egy szavam sem volna a cikkére, ha az íráson szól ugyanazon lapban s a személyemnek békét hagy, mert amit én ott írtam, az a feleletet megadná, engemet pedig másfél év óta ismer a tanítóóság és soha sem vártam, hogy szólamokból ismerjenek meg, hanem a cselekedeteimből. De így kénytelen vagyok azért, hogy az olvasó közönség legyen tisztában Rozsondai urral is, megvelem is.

Mielőbb tovább mennék, kijelentem, hogy az Udvarhelyi Népinevelésben megjelent vezető cikkemben egyetlen szóval sem mondtam, hogy a tanítóknak a fizetés rendezésére irányuló törekvéseiket helyteleníteném, sőt óhajtanónak tartom magam is minél előbb. Ismerem eléggé, tanító voltam magam is, sőt ma is annak vallom magamat, hanem helytelenítem azt, amidőn odadobandónak tartják némelyek mindazt, ami nemcsak a nemzeti művelődés fejlődését, hanem a tanítóóság anyagi jólétének biztosítását is magukba foglalják. Nem akarom annak fejtegetésével a mélyen tisztelt olvasó közönséget untatni. Akik érdeklődnek utána, az Udvarhelyi Népinevelés f. évi 1. számában megtalálják. Hanem az ügy érdekében kötelességemnek tartom a következő jellemző előzményt

Rozsondai tanító ur, amikor tudomására jött, hogy milyen irányu cikkem fog megjelenni az Udvarhelyi Népinevelésben vagy talán már meg is jelent volt, hozzám jött s kijelentette, hogy szó nélkül nem fogja hagyni. Nekem szavam nem volt ellene. Azonban a beszéd tárgyát a cikkem képezte és ahogy megvitattuk a kérdést kijelentette, hogy igen szép az eszme, ő neki ugyanaz a felfogása, ami nekem, ő dolgozik is, de kiabálni kell. Talán ehhez nem kell komentár. Meg van a cikkének az alapja. Érthetetlen lenne a Rozsondai tanító ur ennek a tudása nélkül, de így sikerül róla képet alkotni. Igazán elférne a kiabálás helyett a dolgok mélyébe hatolás.

Az érthetelenségig szellemes kiabálással az én sajtómat gyanúsítja. Nem tudom, hogy mit akar, mert én ugyan pár évig felelős szerkesztője voltam egy vidéki lapnak, de abból alig hiszem, hogy Rozsondai ur csak egy példányt is látott volna; azt pedig tagadom, hogy az idézőjel között felsorolt szavakat a tanítóóság bár egy részével szemben is használtam volna a lapunkban, mert meg szoktam gondolni előbb azt, amit megírok, mert sem ugrorni, sem sem ugratni nem szoktam, mert mindenkinek a meggyőződését tisztelem, mert az ügy érdekét szentnek tartom és nem gyanúsítok senkit. Ezeket Rozsondai tanító ur is megteheti.

Rozsondai ur tájékozatlan, mert azt kérdezi, hogy végzek-e ingyen munkát, dolgozom-e hivatalos időn kívül? Tudnia kellene, hogy én vagyok az Udvarhelyvármegyei Népinevelési Egyesület titkára, amiért egy vörös rézkrajcár javadalmazást sem kapok, de nem is várok. Ezen egyesületnek a tanév első felében 240 ügydarab forgalma volt s az alapszabályok értelmében én kell elintézzem s el is intéztem, még a Rozsondai tanító urét is azok között. Érdeklődjek csak a vár-

megyében s meg fogja tudni, hogy a hivatalos időn kívül is rendelkezésére állok mindenkinek, ha hozzám fordul. Sok esetet fog erre találni. Nem hozakodom elő mind az én ingyen munkáimmal, hogy dicsekedésnek ne látszék, de ön tudja.

Látja Rozsondai ur, hogy nem egészen úgy áll a dolog, amint azt ön gondolja. Milyen kár, hogy kiabálni kell jelszóval a békés, zajtalan munkálkodásomban megzavar. Lehet értékesebb munkát is végezni. Régi, kopott szerszám, ócska eszköz a kiabálás lejárt; az ideje. Jó lesz, ha már egyszer tisztába jön ezzel. A tanítóóság magas intelligenciával és tudással bíró testület. Nem lehet olyan könnyen félre vezetni, amint ön gondolja. A fizetésének rendezésében minden megengedhetőt és lehetőet elkövet, de megmutatta önnek decemberben, amidőn nagy tüntető gyűlésre határozta el magát, hogy nem helyeseli azt az utat, a melyet ön maga elé tűzött. Csodálkozom, hogy nem akarja megérteni a kollegái által adott finom figyelmeztetéseket.

Legyen csak türelmes, értéke szerint becsülni fogják, de kieroszakolni a babérokat nemcsak nem lehet, de annak próbálgatása nem ildomos.

Igyekezzen beilleszkedni a mai társadalmi rendbe; győzze meg magát arról, hogy a folytonos heccelődés nem az ügy érdekében, hanem annak a rovására történik, s tanulja meg azt, hogy annak az embernek nem való penna a kezébe, aki azt személyes támadásokra használja, csak azért, hogy bátornak, hősnek, martirnak tüntesse fel magát s ezáltal érvényesüljön. A más háttára mászva, ki lehet emelkedni, de a lepottyanás veszélye mindig ott van.

Ha ön, Rozsondai ur tanácsokat adott nekem, nem veheti rossz néven az én tanácsaimat sem, annál inkább, mert ezeknek hasznát veheti.

BENE LAJOS
kir. tanf. tollnok.

HIREK.

— **Kinevezések.** A kereskedelemügyi miniszter Maráth József székelyudvarhelyi állami kö- és agyagipari szakiskolai tanárt jelenlegi állomása helyén a VIII. fizetési osztályba nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Kovács Margit okleveles kisdédóvónőt a homoródalmási állami kisdédóvodához óvónőnek nevezte ki.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága március 6-án (szerdán) d. e. 10 órakor a vármegyház dísztermében rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozaton hivatalos előterjesztések, városi és községi ügyek, átiratok és kérések vannak.

— **Templomi ének.** A nagybőjt első vasárnapján, e hó 25-én kellemes meglepetésben részüket volt a 11órás misén megjelenteknek a barátok templomában. A csendes mise alatt Bálint József jogszigorló igen szépen énekelt Göllner Béla főgimnáziumi tanuló ügyes orgonakiséréte mellett.

— **Nőegyleti választmányi ülés.** A székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület vasárnap délután a vármegyház kistermében választmányi ülést tartott. Elintézték a beérkezett segélykéréseket. Hálás köszönettel vették tudomásul, hogy Szabó Ilona ő nagysága Bukarestből két darab „Székely Juh-turógyár és Hízlalda Részvénytársaság“-i részvényt ajándékozott 100 K névértékben. Ez alapítványt édes anyja: özv. Szabó Albertné szül. Bläumann Luiza emlékére tette. Hasonló képpen Fekete Miklós festőművész is egy festményt ajándékozott az egyesületnek, a melyet sorsolás útján fognak értékesíteni 50 filléres sorsjegyek kibocsátásá-

val. A nemes szívű adakozóknak az egyesület köszönetét nyilvánították. Jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Balázs Sándor fő-reáliskolai tanárnak a hushagyó keddi nagyszerű mulatság körül kifejtett tevékenységeért. A választmányi ülés előkészítette a közgyűlés tárgyait is. Azonban a kitűzött közgyűlést megtartani nem lehetett, miután a tagok kellő számban nem voltak jelen. Vasárnap (március 3-án) d. u. 3 órára új közgyűlést hívnak össze, amelyen a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határoznak.

— **Tánciskolai vizsgabál.** Simkovits József okl. táncitanító növendékeivel a táncitanítás befejezéséül folyó évi március 2-án (szombaton) zártkörű tánciskolai vizsgálatot rendez. A vizsga ünnepélyes megnyitására a magyar szőlőt egy pár, a girlandtáncot 6 pár, a magyar nemzeti négyest 4 pár, a Szantiago spanyol négyest pedig Páll Vilike, Geszt Zoltán, Schubert Ilonka, Bedő Tibor lejtik. Ezekon kívül még többféle táncot lejtene az összes növendékek. A m. t. szülöket és az ifjúság barátait szívesen látja s minél számosabb megjelenésre kéri. Kezdeté este 7 órakor lesz. Beépési díj 1 K, diákjegy 70 f.

— **Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok.** Március 1-én Homoróddaróc, Dicsőszentmárton, Lekenze, 3-án Alsóvenice, Brulya, 4-én Nagysink, 5-én Alamor, 6-án Sepsiszentgyörgy, Zilah, 11-én Felvincz, 12-én Hadad, Halmágy, Kolozsvár, Szentegyházafalu, 13-án Székelyudvarhely, 14-én Szilágynagyfalu, 16-án Segesvár, Szászváros, Vajdahunyad.

— **Városi közgyűlés.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete e hó 26-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek 40 pontból álló tárgysorozatán több fontos ügy volt. Napirend előtt Szabó István tette szóvá az V. kerületben divó ama szokást, hogy az aszfaltjárdára különböző viztartó edényeket raknak esővíz fogására és ezzel a közlekedést akadályozzák. A polgármester az eltiltást megígérte. Dr. Solymossy Lajos pedig a közgyűlési tárgysorozatnak legalább 48 órával előbb leendő kibocsátását tette szóvá. A polgármester ragaszkodik az ügyrendhez, mely csak 24 órát ír elő. Dr. Solymossy az ügyrend megváltoztatására indítványt fog beadni, amit a képviselői tagok helyesléssel fogadtak. A napirend során sajnálattal vették tudomásul a honvédelmi miniszter leiratát, melyben a helyőrség szaporításának kiállításba helyezését is elvágta. Ismét felírják, hogy létszámemeléssel beálló változásoknál a város régi kívánságát teljesítse. Együttal Dr. Solymossy, Papp-Zakor és Haberstumpf tagokból álló bizottságot küldöttek ki a katonai laktanya esetleges hiányainak megállapítására. Sándor Dénes közrendőr elbocsátását a belügyminiszter jóváhagyta s ezt tudomásul vették. A borítal- és husfogyasztási adóra vonatkozó pénzügyminiszteri leiratot, mellyel a várost a II. oszt.-ba sorozta, tudomásul vették. Az új piacrendezési szabályzatot, valamint a gyámpénztári szabályok módosítását helybenhagyva, a szijgyártók árucsarnokának, valamint a ref. templom mellett levő helyiségek kisajátítása ügyét a piacrendezési bizottságnak kiadni határozták. Elfogadták a villamos telep 1911. évi zárszámadását 63,917 K 38 f bevéttel, 40,021 K 83 f kiadással és 23,895 K 47 f nyereséggel. Ebből levonva 18,969 K 49 f üzembérleti díjat, maradt tisztán 4925 K 98 f jövedelem 1911. évről. Ezt levonva az 1910-ről áthozott 33,615 K 54 f veszteségből, 1912. évre áthoztak 29,689 K 56 f, mellyel a folyó évi számla meg van terhelve. Ezután a villamos művekre vonatkozó szabályrendelet 20. és 29. §-ait módosították, a melyek ismertetését, valamint a közgyűlés menetét jövő számunkban fogjuk közölni.

— **Honi ipar tavaszi vásárunkon.** A brassói posztó régi jóhírnévének örvendő országiszerte. Tellmann Vilmos és Társai folyó évi március 13-án és 14-én Székelyudvarhelyt, az országos vásár alkalmából, a posztósok sorában nyitnak és a legújabb sátozt angol divatu ruhaszöveteket, valamint a híres brassói posztókat fogják árushani. Ez alkalommal tehát mindenkinek módjában fog állani, hogy ruhaszövet szükségletét a gyárosok gazdag választékú, kitűnő készletéből beszeresse. Különben a gyárnak lapunkban most megjelenő hirdetésére a közönség figyelmét felhívjuk.

— **Főszolgabíróság Parajdon.** Sok évvel ezelőtt merült fel az eszme, hogy Parajd vidéke járási főszolgabírórságot, szolgabírói hivatalt kapjon. A „Székely-Udvarhely“ hasábjain is több ízben sürgettük a Sövidék e szükségletének kielégítését. Most aztán — mint örömmel értesülünk — a belügyminiszter 185,325—911. sz. alatt a törvényhatósági bizottságnak erre vonatkozó határozatát jóváhagyta és a parajdi szolgabírói hivatal ez évi április 1-től működését már megkezdheti. Az alispán március 25-iki határidővel a betöltendő állásokra a pályázatot kihirdette. Rendszeresítve lesz fő- és szolgabírói, járásorvosi, irnoki, díjnok és hivatalsszolgai állás. A parajdi szolgabírói járás Parajd, Alsó- és Felsősfalva, Korond, Atyha, Siklód, Kűsmöd, Szolokma községekből alakul. A homoródi járásból pedig Miklósfalva, Homoródszentlászló, Ábránfalva, Kányád, Jásfalva, Sándortelke, Petek, Székelyderzs, Székelymuzsna és Homoródbene községek az udvarhelyi járáshoz csatoltatnak.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vetők káraca lehetséges.

— **Olcsó és szép kiadású róm. kath. imakönyvek** színes képekkel díszítve, a győri és pécsi egyházmegyei hatóság engedélyezésével, gyönyörű választékban kaphatók Betegh Pál könyv-, zenemű-, papíros-, író- és rajzszerüzletében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt. Angyali kenyér, Igazi égi manna, Mária virágos kertje, A szerelem szent szövetsége, Vezérszallag stb. A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kötésig, minden ízlésnek megfelelő imakönyvek érkeztek. Ajánljuk a főt. papság és a jóindulatu hívek figyelmébe. Alkalmi és ünnepi ajándéknak egy szép kötésű imakönyv a legkedvesebb emlék.

— **Homoróvidéki székely vasut.** A „Székely-Udvarhely“ ez évi 14-ik számában foglalkoztunk a Homoródkőhalom—Mirkvásár—Székelyzsombor—Homoródujfalu—Okland—Karácsonfalva—Homoródmás—Lövéte—Szentkeresztbánya—Szentegyházafalu felé tervezett székely vasut ügyével. Azt is megírtuk volt, hogy Oklandon értekezletet tartanak az érdekeltség bevonásával. Azonban időközben Schwarz Adolf, a vasut engedményese a vezetőkörökkel úgy állapodott meg, hogy közvetlen az egyes községek otthon, a maguk cserdességében hozzanak határozatot a hozzájárulásra vonatkozólag. Az érdekeltség községek már rendkívüli közgyűlést tartottak s mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadták a vasut eszméjét és elvben kimondták, hogy a legmesszebb terjedhető áldozatokat is készek a jövődőt megalapozni hivatott vasut minél előbb való kiépítésére hozni. Az ügyet tárgyalás alapjául 30 napos határidőre kitűzték. Most tehát a jóindulatu vezetőkörök további magatartásától függ a vasut kérdése. Maga a nép mindenütt készséggel hozza meg áldozatát. Hiszen Udvarhelyvármegye a vasuti közlekedés terén az országban páratlanul háttérbe van szorítva. Ennek oka különben önmagunkban is keres-

hető, de legnagyobb felelősség a mindenkori vezetőköröket terheli.

— **Tenyészállatvásár Segesvárt.** A szomszéd Segesvár városnak kormányhatóságilag engedélyezett tenyészállatvására folyó évi március 12-én lesz az új marhavásártéren. E vásárt igen széleskörű látogatják, mert ott a legjobban gondozott, kiváló tenyészállatok kerülnek felhajtásra. Községek és földbirtokosok tehát ebbeli szükségletüket a legcélszerűbben fedezhetik. Hivatkozunk a lapunk múlt számában is közölt, Segesvár város tanácsa által kibocsátott hirdetményre.

— **Az adóhivatal** — hír szerint — Oklandon ez évi július 1-én működését megkezd. Dr. Heltai Ferenc képviselő tehát beválthatja egy ígéretét, melyet választóinak oly régen és több ízben tett. Bizony jó is, ha valamit tényleg megvalósítanak. Nagyon ráfér erre a szegény vármegyére. De még inkább kellene a székely vasut, mely a Székelyföldet egybe kapcsolja. Ez lenne aztán az igazi nemzeti munka, mely új teremtené a Székelyföldet. Ezt csinálják meg báró Daniel, Dr. Heltai és Ugron Zoltán képviselő urak...

— **Faragászati tanfolyam.** Febr. hó 16-án zárta be a kirendeltség megbízottja Székelyhidly Viktor a Homoródszentpál községben tartott négy hetes faragászati tanfolyamot, amelyen a résztvevő ifjak és középkorúak a kisgazdák az alábbi gazdasági eszközöket készítették: 1. Dimén Dénes 2 drb. nagy kerék, 1 szekéralj, 1 pár saroglya értéke 22 K, Dimén István 1 pár szekéralj. 2 db. nagy kerék értéke 18. K 3. Tamás Gábor 1 pár szekéralj, 1 pár lajtorja, 6 drb. kerék értéke 56 K, 4. Dimén Eszaiás 1 pár szekéralj, 1 pár lajtorja, 6 drb. kerék értéke 48 K. 5. Gábor Lajos 1 szántó szekér teljesen elkészítve, 6 drb. kerék értéke 48 K, 6. Gábor Dénes 1 szántó taliga, 2 drb. kerék, egy drb. kézvonó pad értéke 20 K, 7. Dimén Ferenc 1 hordó szekérhez parajott, 1 pár lajtorja értéke 20 K, 8. Szabó Gábor 4 drb. kerék értéke 24 K, 9. Péter Lajos 1 kész taligát, 1 szántó szekeret, 1 ekét, 1 tengelyt értéke 32 K 10. Imre Dénes 1 hordó-szekér lajtorját, 1 pár saroglyát, 2 db. kereket, 1 szántó szekeret értéke 44 K, 11. Imre Jakab 1 kézi szekér, 1 pár lajtorja, 2 db. kerék, 1 pár lajtorja értéke 38 K. 12. Bartha Domokos 1 szántó taliga és ahhoz való szekér értéke 32 K, 13. Molnár Ferenc 1 pár szekéralj, 1 pár szekérlajtorja, 1 pár taliga kerék, 1 pár kis lajtorja értéke 36 K, 14. Tamás Domokos 1 pár lajtorja értéke 12 K. 15. Szabó József 1 szántótaliga értéke 12 K. Az összes munkák értéke 462 K. E tanfolyam áldásos és hasznos voltáért Ürmösi József lelkész gazd. elnök mondott köszönetet a kirendeltségi megbízott urnak s halás elismerést Kovács Ferenc székelyudvarhelyi kerekemesternek, ki annyi atyai szeretettel párosult jóindulattal és hozzáértéssel tanította a székely testvéreit. Ohajtandó volna minél több ilyenféle tanfolyam.

— **Csomagoló papír** kapható a lap kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz.* Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőinknél történő bevételeinek és megrendeléseinek a „SZÉKELY-UDVARHELY“ c. ujságot felemlíteni szíveskedjék.

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát a „Székely-Udvarhely“-ben

888—1912. tkvi

Hirdetmény.

Kányád községre nézve az 1892. XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével, ez azzal a felszólítással tétetik közre:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. § a és az 1891. XVI. t.-c. 15. § b) pontja alapján történt törések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1912. évi augusztus hó 25-ik napjáig bezárólag telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be; mert ez ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis az 1912. évi augusztus 25-ik napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi augusztus 25-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy mennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a tkv hatóságnál át vehetik.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Okland, 1912. évi február hó 17.

Földes s. k. kir. jbiró.

A kiadmány hiteleül:

Wermescher, kir. telekkönyvvezető.

1933—912. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július 6. an 14144. sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó Malomfalva község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886-29. az 1889. évi 38. t.-c. és az 1891. XVI. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. 29. t.-c. 15. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be,

1. Ezzel fogva felhívhatnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve ok-

adolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnap kezdődő eljárás olyama alatt jelenjenek meg és azt előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlankhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átíráshoz tkvi tulajdonos az átíráshoz létrejöttét a kiküldött előtt szívesen ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az úton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszüntetve jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlesztés engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert elterjesztésben a helyegmentesség kedvezményéről eslesek.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Bella Kálmán s. k. kir. törv. széki alb.

Székelyudvarhely. 1912. febr. 15.

A kiadmány hiteleül:

DÓSA tkvvezető.

1000—912 tkvi. sz.

Hirdetmény.

Lásfalva községre néve az 1892. XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tkv-könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével, ez azzal a felhívással tétetik közre:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-c. 15. § b) pontja alapján történt törések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be,

mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál át vehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1912. évi február 24-én.

DR FÖLDES s. k. kir. jbiró

A kiadmány hiteleül:

Wermescher tk. vezető.

Tejes báránymáj

Állandóan a legfrissebb minőségben árusít öt kilóig 7 K, azon felül különként 1 koronaért és bárhova elküldi utánvétellel: **Kassay Dénes szücs Székelyudvarhely**, Bethlen utca 27. sz. lakásáról. Ugyan ilyen olcsón árusít a „Szücsök Báránymáj csarnoká”-ban is a piacféren Vidéki megrendeléseket azonnal és a legpontosabban teljesít.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi borszárművelő.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZÉKELYUDVARHELYI KÖZÖSSÉGI ISKOLA ELŐTT
CZÉGLŐ (FÉRTÉKES)
nagyobb mennyiségű
Remes gyümölcsfa
csemete, bogyós gyümölcsűek, vadoncsok, Kerti soványok.
Sima és nyökerez szőlővesszők
stb. Kaphatók.
Tessék kimerítő árjegyzeket karni.

Aspirin
vásárolunk eredeti
TABLETTÁKBAN
20 drb. K 1,20
Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.
Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.,
Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

NIGRIN
(Pernolent)
a legjobbképűk
Kisadagok kaphatók
A NIGRIN valóban a legjobbképűk
A NIGRIN valóban a legjobbképűk

Már megnyílt Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25-ik szám alatt
Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza
Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindennemű női és férfi divatcikkben.

Czell Frigyes**és Fiai**

bortermelők és borszárművelők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyborokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Katholikus és református imakönyvek e lap kiadóhivatalában kaphatók.

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

Tellmann Vilmos és Társa

a t. c. közönséget ezenfelül értesítik, hogy a **taszai országos vásáron 1912. március 13. és 14. Székelyudvarhelyt, a posztó-sok sorában sátozt nyitának**, a melyben **új angol divatu ruházóveteket és híres brassói posztókat** fognak árusítani.
B. pártfogást kérnek

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!